

מסורת הש"ס

א) מוספתא ב"מ פ"א [נעלין מ: קדושין סה: ב"מ ו:א]; ב) [שבת י:ב] עירובין כ: ב"מ לה: כג, א; ג) [נעלין ט: וס"ג]; ד) נעלין ב: ג: קדושין סו: [וינמות פסח: א] [ב"ב קלג: א]; ו) [מגילת יב:] עירובין לא: מיר יב: ע"ט, א; ב)פ"א נוסף: ולא [וינמות פסח: א] [ב"ב קלג: א]; ט) [נ"ל אלעזר]; טו) פ"י שעדיון לא: פ"י אהה למחמא ואהה לעולה.

גיליון הש"ס

ת"ה"א אבור בבל הגנבים וכו' דאין לו חזקה במרהר. ע' לקמן סה ע"א מרה"ה התקבל:

מוסף רש"י

הוראת בעל דין כמאה עדים דמי. גרמיה היל כמספמא דב"מ כפי' לרשון (ב"מ ג:) דתמיז (שמות כט) אשך יאמר כי הוא זה, הרי שסמן על מקנת הודאמא (קדושין סו:), מידוי גבי שבעירה חגיגא. מרחא מנא? ר' חייא ומדא מנא? ר' אושעיא (שבב יח.) ואין דבר שבעירה פחות משישים. אין דבר עובד רחא להסיון כפחות משינים, דילקי דבר ממנון, כמני הלא כי ימנא דה פרות דבר, וכמני הלא על פי שנים עדים (קדושין סו:) ונעלין ב.) חזקה שליח עושה שליחותו. כל השלוחן עשין שלוחות ומחזקין להו כקד, מחמר שמתרלו בשלוחות (וחז"ן יב.) צא וקדש לא אשה סהם. שלא פירש לו נזאח עיר ואחו אשה (נדר יב.) אסור בכל הגשים שבעולה חזקה שליח עושה שליחותו. והלן קודש לו אשה, ויפון שלא קדש לו ה מניינו קדש ליה ולא ידע אחו קדש לו, ואי הדד אותו האיש ונסכי חלמא לאמלא לנחא וזו היא אמה או כהה או אחותה של אותה האשה שקדש לו שלוחו, וכן כולן אסורות לו דלמחר הסם (רש"י מנ"י ד"ה) מתקדש את האשה אסור עליו שעת עריות (נדר יב.).

מוסף תוספות

א. במביא גט ממדינת הים. רש"י. ב. דאניו חשוד בללקלה בידו שמים ומסתמא מסר לו גט כשהו. מנ"י פה"ש. ג. דאניו יכול להתעכב שנתנו להו. רש"י. ד. ומאי הוינא שיקי והלא על העדים סמך. מרדכי. ה. (דברי המוס' ז"ע דעס נמי ל"ק איך נאמן רק משום שגט ונ"ל איך נאמן משום דלוי מני טוב.) ולכן מוס' פה"ש: ומקשה לר"י דאמר כיון דאחזקת בבדי"א בי בעיא קלתיא לא אסרינן ומקשה מאה דרשליש נאמן אלמא אפילו היכא דליכא מינו נאמן שליש. ודשמא אינא רובא לקלקל את עצמה. רש"י. א. וירדע שיש ביד השליח למסור לאמה וע"י כך חלק היא ותנשא בו. רש"י. ב. לדירה. מנ"י פה"ש. ט. לא מוסרין ההמנחה דרשליש. מנ"י פה"ש. י. ולא היה שליח מנ"י. מנ"י פה"ש. יא. שירדע שהיה שליח. מנ"י פה"ש. יב. כי הוי

או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד. שלשי שנעשה עד כזו וכו' מנטרף עמהם: גב' בעל אומר לפקדון. גט שנתון ביד שלש בעל אומר לפקדון נתמיו בידך ושליש אומר לגירושין נתת לי שהייתי שלוהה לקבלה ונתגרשה בקבלתי והאיש והאשה יחד בעיר:

דא הימניה. כשמסרו בידו:

דאיהיבוי למחול. שאם מחול מחול הלך שלש נאמן דכיון שהאמינו ומסר בידו נתגלה בהצטחתו עליו למחול על ממונו ולהאמין כל מה שיאמר אבל במילמא דאסורא אין בידו להאמין: גיטוי ממון. שאין גט אלא לשון שטר: מידוי גבי הדדי פניא. וכן לגיטין וכן לשטרות דנימא מדהא לשטרות דממון קמימא לגיטי נשים הני תרי מנאי וינאוו ותרוייהו כממון איירי: ואמאי. בעי עדים כלל לא בקבלה^א ולא בזהמירה אלא בזהמירו כלבד להימניה דהא הימניה בעל: מי קא נפיק גיטא מסותי ידיה. בפנינו להראותו לנו דניהמניה הא קרעו ואש"פ שהקריעם בידו בפנינו אין שלש אלא כ"השלוש בידו דמינו דאי בעי הוה עבדי דני מנאי דקאמר נאמן נמי על אמירתו אבל זה שקרעו אין בידו למוסרו בידה: פניא אמרה קינל למא לי. לאמאי עדים שראוהו מקבלו מיד הבעל הרי הוא בידו בפנינו והא דחאי קבליה: רבי אלעזר היא. דלמר אין גט כשי בלא עזר מסיירה: קרע למא לי. כלומר למא לי למקריעה: שעס גורם השמד הוה. שגזרו על המלות: שליש גופיה לא מהימן **בעל אומר לגירושין**. נתמיו לשליש למוסרו לה: גירשתי אס אשתי **נאמן**. למה לו לשקר הרי בידו לגרשה: מי קאמר גירשתי. שליש להולכה הוא דעבד: ונימא דחוקא שלח כו'. כיון דבעל נאמן דמסריה להאי על מנת לגרשה נימא שחוקא שהשליח עושה שליחותו: אסור שקדש לו שלוחו היא אלא"כ חזר שלוחו לומר לו פלונייה קדשתי לך או לא קדשתי לך שום אשה: לחומרא

נאמן. משמע דנאמן אפילו כולן בעיר אחת אע"ג דליכא למימר דאס אימא דלאו לפקדון ייהיב^א הוה ייחזי ליה^ב: **שאנני ממון דאיתיהיב** **למחירה**. כיון שהאמינו ומסר בידו נתגלה בהצטחתו עליו למחול על ממונו ולהאמין על כל מה שיאמר אפי' יסקר שהאמינו להפסידו ממונו אפילו שלא כדין אבל במילמא דאסורא אין בידו להאמינו ורב חסדא סבר דגגט נמי שליש נאמן דעל כן נתן לו שיהא לגירושין אס יאמר לגירושין כדפירשנו: **ולדחיבמניה** **לשיש**. פ"י אמאי כריך שנים שיאמרו בפנינו קינל אבל כריך לעולם שנים שיאמרו בפנינו אמרה כדפירשנו לעיל ומשני מי נפיק גיטא מתומי ידיה דהנך קריעים שצידו שמא מנאוו באשפה^א דדוקא היכא שהגט שלם בידו^ב דהיימניה הבעל ומסרו לו נאמן: **לתינח בפנינו אמרה**. פירוש תינח דצדין כריך שנים שיאמרו בפנינו אמרה^א ומוה לו הוה קשה מעולם אלא בפנינו קינל למה לי זה דלא סגי בשנים אומרים בפנינו אמרה כיון דנקרע הגט ולא נפיק גיטא ממוני **ידיה** ממה לי בפנינו קינל לא היה כריך אלא לעדים שראוהו בידו שלם^א: **ר"ב אלוהי דאמר ערי מסירה ברתא**. ומימיו שאין העדים חתומין בו ולכן לא סגי במה שראוהו בידו שלם כיון שלא ראו הקבלה אבל אס עדים חתומין בו כשר^א אפי' אין כאן עדי מסירה לפנינו דמסתמא נמסר בפני עדים ונעשה כדין כדאמר^ב בהשולט (לעיל דף לו.) אמר רבה לא כריכא אלא לר' אלעזר דלמר עדי מסירה כרתי תיקנו חכמים עדי חתימה דוימנין דמייתי סהדי או אזלי למדינת הים ולקמן בהמגרש (דף סו.) מנ במילמיה דרבי^א אליעזר גופיה אין העדים חתומין על הגט אלא מפני תיקון העולם^ב: **אסור בבל הגשים שבעורבם**. אבל לכל אדם אין לאסור לקדש ולחוש שמא זאת היא שקדש השליח דאס אימא דמתקדשה לא הימא חזרת ומתקדשת אבל האי אסור לקדש שמא שלוחו קידש לו אחת מקרובותיה כגון אמה ואס אמה וכיוצא בהן ואפי' צאות כל הקרובות ואמרו שלא נתקדשו לא סמכינא לדיבורא בעלמא ואס תאמר יתומה תיחסר לכל אדם שמא איהי קדשה לזה השליח^א ועראה קנסא בעלמא הוא דקנסין ליה שזוה לקדש סתם^ב ולא חשש על עטמו שלא ידע ליה תקלה אבל מן הדין מותר בכל הגשים^א ואין זו חזקה מגרמה דליהה בידו להתקדש שמא לא מתגרסה ועוד דאולינן בתר רובא ומ"מ מוכיח שפיר דחוקא שליח עושה שליחותו דאי לאו הכי לא הוה רחוי לקנוס כאן והא דפרץ עלה בזיזר בפ"ב^א (דף יב.) מקן^ב סתומה שפרת אחד מהם לאויר העולם יקח ווג לשני ואילו שאר קניין בעלמא מיתקנ^א ואע"ג דהכא קנסא בעלמא מ"מ פריך שפיר דהתם נמי הוה לן למקנסיה על שלא מזהר שלא יפרח וממה דשאר קניין בעלמא מיתקנן לדדיה פריך^א והא דמשני אמנא לך אלא אשה דלא ייחד לאו משום דמיחשב כקבועה שלא תתבטל ברוב^א דדבצר המתגרש ואינו ייכר לא אמרינן דליהוי קבוע דידיה כמחאה על מחאה אלא כלומר מחמת קביעותא קנסין טפי מבגוזל. ונע"ע מנ"י יב. ד"ה אסור:

דליתבור דשליח לקבלה הוא ומכי מטי גיטא לדיה איגרסא לה. שטיק' נסח הרמ"ה. ג. בדאותה שעה שליח היה נאמן, ובלבד במקום, א"א אפי' שאני מקיים אלא שאין הבעל טוען טענת מוה"ר וכו'. רש"י. ד. רק שיאמר השליח [ואן האשה. רש"י]. ונחן לי בפני ידיו מסיתה. מנ"י פה"ש. יו. אלמא אף לר' אלעזר בקיום חתומי טני. רש"י. יז. דבשלמא אם לא אירע ספק זה ניהא דלא אסרינן קטנות דאם איתא שקיבל בה אביה קידושין היה אומרו בשעת מיתה, אבל כיון שאירע הספק ואתה צריך לחוש שמוא קיבל בה קידושין ולא אמרו, כיון שאתה אסור בקרובותיה א"כ ניהוש לאסורה. מנ"י פה"ש. יז. ולא פירש לו קדש לפלונייה. מנ"י יז. ד"ה אסור. יח. אמאי, כל דאח חזקא נימא הינוי הוא. רש"י. יט. דמשמע ליה דשאר קניין דעלמא אפילו לראובן מיתקנא אם יצטרך לקן אחד לזיבה אחרת. מנ"י יז. ד"ה ואילו. כ. והוה איסורא דאורייתא דהויה לה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה. מנ"י יז. ד"ה אסור.

האומר

פרק ששי גימין

סד.

בעל נאמן דאם איתא דלגירושין בו'. וא"ת א"כ מה העוילו חכמים דתקון לומר^א בפני נכתב ופני נתחם משום דאי אחי בעל ומערער לא משגימין ביה אכתי יערער שיאמר לפקדון נתתי ואי דאיכא עדים דהיצנינו לגירושין התם לא בעינן בפני נכתב^ב וי"ל דלא מהימן אלא בשלשמת בעיר דשיין האי עטמא דלדידה הוה ייחזי לה והא דפרץ לרב חסדא ממתניין משמע דלרב הונא ניהא היינו משום דלדידה איכא לאוקמי בשלשמת בעיר וא"ת והנהו דמנכרי (לעיל דף ו.) מערסא לערסא ומשכונה לשכונה דבעיר אחת מה העוילו חכמים בתקנתן וי"ל דכדרי כרב חסדא דלמר שליש נאמן אפי' בעיר אחת לאי נמי התם איירי כשהבעל אומר כתבו ומנו והלן לדרכו^א דליכא למימר דלדידה הוה ייחזי לה:

שליש נאמן דהא הימניה. אפי' אומר הבעל שנתן לו בפני עדים^א מ"מ סמך עליו דוימנין דמייתי עדים או אזלי למדינת הים דאין לפרש דנאמן השליש מטעם מינו דאי בעי עבדי ביה מנ"י דקאמר שיכול למוסרו לאשה כדפי' כקונטרס כסמוך חדא דכלא שוס מינו הימנוהו רבנן לשליש כדמשמע בסוף זה בזור (פסהדיו דף לא.) גבי ההיא סתמא דאפקידו גבה שטרא ואמרה דפריע עליו והיימנה רב נאמן בלא שום מינו דכיון דאיתמזכר^א ד"ד אי בעי קלמיה לא אמרינן^ב ועוד אי חשיב מינו לא הוה פליג רב הונא דהיכא דליכא מינו מודה כדאמרין כסמוך ומודה רב הונא דאי אמרה קמי דידי כו' אלא לא חשיב מינו דהא אין ביד השליח למוסרו לאשה דשמה האשה לא תתגרסה לקבל הגט כיון דבעל אומר לפקדון^א לכן נראה לפרש דהא הימניה כיון שמסר בידו^ב על דעת כן מסר לו שיהא לגירושין אס יאמר לגירושין אע"פ שהוא משקר ולפי זה מהימנין ליה לשליש אפילו בדברים העשויים להשליח ולהשמיד היכא דלא אמר בתורת ניהליה: **במתיב ר' אבא הוראת בעל דין במאה עדים דמי ושליש** **שאנני ממון דאיתיהיב** **למחירה**. הוה ייחזי ליה^א: **שארנני ממון דאיתיהיב למחירה**. כיון שהאמינו והאמינו על כל מה שיאמר אפי' יסקר שהאמינו להפסידו ממונו אפילו שלא כדין אבל במילמא דאסורא ורב חסדא סבר דגגט נמי שליש נאמן דעל כן נתן לו שיהא לגירושין אס יאמר לגירושין כדפירשנו: **ולדחיבמניה** **לשיש**. פ"י אמאי כריך שנים שיאמרו בפנינו קינל אבל כריך לעולם שנים שיאמרו בפנינו אמרה כדפירשנו לעיל ומשני מי נפיק גיטא מתומי ידיה דהנך קריעים שצידו שמא מנאוו באשפה^א דדוקא היכא שהגט שלם בידו^ב דהיימניה הבעל ומסרו לו נאמן: **לתינח בפנינו אמרה**. פירוש תינח דצדין כריך שנים שיאמרו בפנינו אמרה^א ומוה לו הוה קשה מעולם אלא בפנינו קינל למה לי זה דלא סגי בשנים אומרים בפנינו אמרה כיון דנקרע הגט ולא נפיק גיטא ממוני **ידיה** ממה לי בפנינו קינל לא היה כריך אלא לעדים שראוהו בידו שלם^א: **ר"ב אלוהי דאמר ערי מסירה ברתא**. ומימיו שאין העדים חתומין בו ולכן לא סגי במה שראוהו בידו שלם כיון שלא ראו הקבלה אבל אס עדים חתומין בו כשר^א אפי' אין כאן עדי מסירה לפנינו דמסתמא נמסר בפני עדים ונעשה כדין כדאמר^ב בהשולט (לעיל דף לו.) אמר רבה לא כריכא אלא לר' אלעזר דלמר עדי מסירה כרתי תיקנו חכמים עדי חתימה דוימנין דמייתי סהדי או אזלי למדינת הים ולקמן בהמגרש (דף סו.) מנ במילמיה דרבי^א אליעזר גופיה אין העדים חתומין על הגט אלא מפני תיקון העולם^ב: **אסור בבל הגשים שבעורבם**. אבל לכל אדם אין לאסור לקדש ולחוש שמא זאת היא שקדש השליח דאס אימא דמתקדשה לא הימא חזרת ומתקדשת אבל האי אסור לקדש שמא שלוחו קידש לו אחת מקרובותיה כגון אמה ואס אמה וכיוצא בהן ואפי' צאות כל הקרובות ואמרו שלא נתקדשו לא סמכינא לדיבורא בעלמא ואס תאמר יתומה תיחסר לכל אדם שמא איהי קדשה לזה השליח^א ועראה קנסא בעלמא הוא דקנסין ליה שזוה לקדש סתם^ב ולא חשש על עטמו שלא ידע ליה תקלה אבל מן הדין מותר בכל הגשים^א ואין זו חזקה מגרמה דליהה בידו להתקדש שמא לא מתגרסה ועוד דאולינן בתר רובא ומ"מ מוכיח שפיר דחוקא שליח עושה שליחותו דאי לאו הכי לא הוה רחוי לקנוס כאן והא דפרץ עלה בזיזר בפ"ב^א (דף יב.) מקן^ב סתומה שפרת אחד מהם לאויר העולם יקח ווג לשני ואילו שאר קניין בעלמא מיתקנ^א ואע"ג דהכא קנסא בעלמא מ"מ פריך שפיר דהתם נמי הוה לן למקנסיה על שלא מזהר שלא יפרח וממה דשאר קניין בעלמא מיתקנן לדדיה פריך^א והא דמשני אמנא לך אלא אשה דלא ייחד לאו משום דמיחשב כקבועה שלא תתבטל ברוב^א דדבצר המתגרש ואינו ייכר לא אמרינן דליהוי קבוע דידיה כמחאה על מחאה אלא כלומר מחמת קביעותא קנסין טפי מבגוזל. ונע"ע מנ"י יב. ד"ה אסור:

הני

שליח נאמן דהא הימניה פ"י בשליח שמינתו האשה לקבלה מיירי והשליח והאשה יחד הם בעיר ומשום הכי פליג רב חסדא ואמר דשליח נאמן שאין ביד הבעל לבטל אותה השליחות ויכין שהגט יוצא מתחת ידו אמר רב חסדא דשליח נאמן אבל בשליח להולכה א"א לומר דשליח נאמן שהרי הבעל יכול לבטלו ואין לך בטול גזול מזה כששומר לו לפקדון דשליח נאמן וזה בטול גמור אלא גלויי דעתא בעלמא וככר קי"ל כאביי דאמר (לעיל לה.) גלויי דעתא בגיטא לאו מילתא היא ולא בטול עד דמבטלי ליה בפירושי ואמר לו אי אפשי שמינתו וזה (וחזקא) לא בטול בפירושי אבל אמר בפקדון נתמיו לך לא בטול והשליח נאמן ואינו יתנו לאשה מוגרשת זה לא יתכן דהני דאין לו בטול גמור כיון שיכול לבטלו ביטול גמור יהא נאמן לומר לפקדון נתתי לך ע"י מנו דאי בעי מבטל ליה ואמר ליה אי אפשי בשליחותך כי אמר נמי לפקדון יתבתיה ניהולך יהא נאמן ואין לומר דלית ליה לרב חסדא מינו דהא קי"ל כפי' האשה שנתאלמנה [בתוכחות כב.] דאמר^א מינו מדאורייתא ומסבארה הילכך אין לפרש מחלוקתם אלא בשליח לקבלה ואותבנין עליה דרב חסדא מנאי דתתן האשה שאמרה ליהב לה רב חסדא אבא אס אין עדים דברב אע"פ ששאשה מודה כי מינתו שליח והבעל מודה לו שנתנו לו והגט יוצא מתחת יד הני

שליח נאמן דהא הימניה פ"י בשליח שמינתו האשה לקבלה מיירי והשליח והאשה יחד הם בעיר ומשום הכי פליג רב חסדא ואמר דשליח נאמן שאין ביד הבעל לבטל אותה השליחות ויכין שהגט יוצא מתחת ידו אמר רב חסדא דשליח נאמן אבל בשליח להולכה א"א לומר דשליח נאמן שהרי הבעל יכול לבטלו ואין לך בטול גזול מזה כששומר לו לפקדון דשליח נאמן וזה בטול גמור אלא גלויי דעתא בעלמא וככר קי"ל כאביי דאמר (לעיל לה.) גלויי דעתא בגיטא לאו מילתא היא ולא בטול עד דמבטלי ליה בפירושי ואמר לו אי אפשי שמינתו וזה (וחזקא) לא בטול בפירושי אבל אמר בפקדון נתמיו לך לא בטול והשליח נאמן ואינו יתנו לאשה מוגרשת זה לא יתכן דהני דאין לו בטול גמור כיון שיכול לבטלו ביטול גמור יהא נאמן לומר לפקדון נתתי לך ע"י מנו דאי בעי מבטל ליה ואמר ליה אי אפשי בשליחותך כי אמר נמי לפקדון יתבתיה ניהולך יהא נאמן ואין לומר דלית ליה לרב חסדא מינו דהא קי"ל כפי' האשה שנתאלמנה [בתוכחות כב.] דאמר^א מינו מדאורייתא ומסבארה הילכך אין לפרש מחלוקתם אלא בשליח לקבלה ואותבנין עליה דרב חסדא מנאי דתתן האשה שאמרה ליהב לה רב חסדא אבא אס אין עדים דברב אע"פ ששאשה מודה כי מינתו שליח והבעל מודה לו שנתנו לו והגט יוצא מתחת יד הני

שליח נאמן דהא הימניה פ"י בשליח שמינתו האשה לקבלה מיירי והשליח והאשה יחד הם בעיר ומשום הכי פליג רב חסדא ואמר דשליח נאמן שאין ביד הבעל לבטל אותה השליחות ויכין שהגט יוצא מתחת ידו אמר רב חסדא דשליח נאמן אבל בשליח להולכה א"א לומר דשליח נאמן שהרי הבעל יכול לבטלו ואין לך בטול גזול מזה כששומר לו לפקדון דשליח נאמן וזה בטול גמור אלא גלויי דעתא בעלמא וככר קי"ל כאביי דאמר (לעיל לה.) גלויי דעתא בגיטא לאו מילתא היא ולא בטול עד דמבטלי ליה בפירושי ואמר לו אי אפשי שמינתו וזה (וחזקא) לא בטול בפירושי אבל אמר בפקדון נתמיו לך לא בטול והשליח נאמן ואינו יתנו לאשה מוגרשת זה לא יתכן דהני דאין לו בטול גמור כיון שיכול לבטלו ביטול גמור יהא נאמן לומר לפקדון נתתי לך ע"י מנו דאי בעי מבטל ליה ואמר ליה אי אפשי בשליחותך כי אמר נמי לפקדון יתבתיה ניהולך יהא נאמן ואין לומר דלית ליה לרב חסדא מינו דהא קי"ל כפי' האשה שנתאלמנה [בתוכחות כב.] דאמר^א מינו מדאורייתא ומסבארה הילכך אין לפרש מחלוקתם אלא בשליח לקבלה ואותבנין עליה דרב חסדא מנאי דתתן האשה שאמרה ליהב לה רב חסדא אבא אס אין עדים דברב אע"פ ששאשה מודה כי מינתו שליח והבעל מודה לו שנתנו לו והגט יוצא מתחת יד הני

עין משפט ונר מצוה

יח א מ"י פ"י"ב מהל' גירושין הלכה יא סמג עשין ח סמג א"ע כ"י קמא סעי' נה: יב ב מ"י פ"ו מהל' טוען הל"א טוש"ע חו"מ ס' פא סעי' ח:

כ ב מ"י פט"ו מהל' מלוה הלכה ח סמג עשין דז טוש"ע חו"מ ס' ט סעיף א: בא ד טוש"ע א"ע ס' קמא סעי' נה:

כב ה מ"י פ"י"ב מהל' גירושין הלכה יא סמג עשין ו טוש"ע שס סעי' נו: בג ו מ"י פ"ט מהל' אשוחט הל"א סמג עשין מח טוש"ע א"ע ס' לה סעי' יא:

פסקי ר"ד

שיאמרו בפנינו קבל וקדע ואפילו הם הראשונים והם האחרונים או א' מן הראשונים ואחר מן האחרונים וא' כפטרף ממהם פ"י האשה שאמרה התקבל איני גיטי והוא חזר ואמר קבלתי צריכה להביא לפנינו שני כיתי עדים שנים שיאמרו בפנינו אמרה לו לקבלו ורשנים שיאמרו קבלו וקדעו ולקמן מפרש למה לי לקדעו: ואפילו הם הראשונים שאמרה בפניהם לקבל לה הם עצמם מעידים שראו שקבלו או א' מן הראשונים ואחר האחרונים או א' שליש שנעשה עד כזו ובזו מצטרף עמהם ואפי' דשליח להולכה אינו צריך עדים שהבעל עשאו שליח אלא הוא נאמן מפני שהגט שבידו מוכיח אבל שליח לקבלה שאין דבר המוכיח בידו צריך עדים ואילו היו שנים אינן צריכין עדים אלא הם נאמנים לומר שהאשה עשאותה שלוחים לקבלה שהשנים נאמנים לכל דבר ונ"ל שגם שליח של קידושין צריך עדים אחרים מינוהו הבעל שליח לקדש בפניהם שאפי' שמוכרין הקידושין בידו (מאכל) [מ"מ] אינן מוכיח שהבעל נתנם לו ולא דמי לגט שכתוב בו אנא פלוני בר פלוני עפ"י פלוני פטורתי פלונית בת פלונית שזו דאי היה הוכחה גדולה שהבעל מסרו ולא חיישי' שמא לפקדון נתנו לו או מצאו בשוקו אלא כיון שהוא מוחזק בו ויוצא מידו נאמן הוא לומר שהבעל נתנו לו וה"ה שליח קדושין או היה מקדשה בשטר אבל בכסף צריך עדים שמינתו שליח בפניהם ומאי דאמר^א בריש פ' אי"ש מקדש (קדושין מג.) שהשליח נעשה עד ורבשליח ופי' מתקדשת ואשה כגון שיש עדים שהוא שלוחו וה"ה הכי נמי שליח להולכה דגט כיון שהוא נאמן בלא עדים מצטרף הוי ע"א בתורתא גזיל היה האשה לר' אלעזר דבעי עידי מסירה ואם היו שני שלוחים בקדושין אינן צריכים מפני שהן שנים והם נאמנים וגם לא עידי מסירה אלא כן שולחוהו הן הן עידי דאורייתא התם: איתמר בעל אומר לפקדון שליח אומר לגירושין מי נאמן רב הונא אמר בעל נאמן ורב חסדא אמר שליח נאמן רב הונא [אמר] בעל נאמן אם איתא דלגירושין יחביה ניהליה לדירה הוה ייחב לה רב חסדא אמר